

Plan för tillsynsvägledning för åren 2011 – 2013

Best.nr. 510 998
Sundbyberg, februari 2011
Utgivare: Kemikalieinspektionen©
Beställningsadress: CM Gruppen, Box 11063, 161 11 Bromma
Tel: 08-5059 33 35, fax 08-5059 33 99, e-post: kemi@cm.se
Rapporten finns som nedladdningsbar pdf på www.kemi.se

Omslag och bilder: Kemikalieinspektionen
Tryck: CM Gruppen AB

Förord

Att skapa förutsättningar för en likvärdig och effektiv lokal och regional kemikalietillsyn som bidrar till att säkerställa lagstiftningens avsikter är det övergripande syftet med Kemikalieinspektionens flerårsplan för tillsynsvägledning. Planen ska tydliggöra vilken tillsynsvägledning Kemikalieinspektionen tänker bedriva inom de närmaste åren och underlätta för kommuner, länsstyrelser och andra i deras planering.

I regleringsbrevet för 2009 fick Kemikalieinspektionen i uppdrag att ta fram en plan för tillsynsvägledning för åren 2010-2012. Denna plan har nu uppdaterats och syftet är att planen ska revideras årligen.

De aktiviteter som finns med i planen har valts utifrån de behov som kommunerna och länsstyrelserna uttryckte när den första tillsynsvägledningsplanen togs fram och utifrån vad Kemikalieinspektionen bedömer kommer att behövas inom de närmaste åren. I planen beaktar Kemikalieinspektionen Tillsyns- och föreskriftrådets beskrivning av de fem egenskaper som karaktäriserar god tillsynsvägledning; den ska vara planerad, koordinerad, tydlig, kommunikativ och tillgänglig.

I samband med en länsstyrelsekonferens under hösten 2010 gavs länsstyrelserna chansen att lämna ytterligare önskemål. De önskemålen och synpunkterna har beaktats i planen. Eftersom Kemikalieinspektionen har en relativt god bild av vilka behoven av tillsynsvägledning är hos kommuner och länsstyrelser inom den närmaste framtiden kunde årets remissrunda begränsas. Följande myndigheter och organisationer har getts möjlighet att lämna synpunkter på planen: Naturvårdsverket, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Miljösamverkan Sverige samt Tillsyns- och föreskriftsrådet (TOFR) .

Planen har beslutats av Kemikalieinspektionens generaldirektör, Nina Cromnier. Det här är Kemikalieinspektionens andra flerårsplan för tillsynsvägledning.

Kemikalieinspektionen tackar alla som har lämnat synpunkter och önskemål under arbetet med denna plan.

Sundbyberg i januari 2011

Kemikalieinspektionen

Hör gärna av er till Avdelningen Tillsyn på Kemikalieinspektionen om ni har några synpunkter, förslag, idéer etcetera som rör Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning.

Kontaktpersoner:

Hadil Karim
Avdelningen Tillsyn
08-519 41 319
hadil.karim@kemi.se

Agneta Westerberg
Avdelningen Tillsyn
08-519 41 264
agneta.westerberg@kemi.se

Innehåll

Inledning.....	4
Osäkerheter under framtagandet av planen.....	4
Uppdateringar av planen.....	4
Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning.....	5
Tyngdpunkten i vägledningen; samordning, stöd och råd.....	5
Kommunerna största målgruppen.....	6
Prioriteringar för åren 2011 – 2013.....	6
Plan för tillsynsvägledning 2011 – 2013.....	7

Inledning

Behovet av tillsynsvägledning hos kommuner och länsstyrelser på Kemikalieinspektionens område är stort och kommer med största sannolikhet att öka under kommande år. Det beror bland annat på att nya stora EG-regelverk såsom Reach¹ och klassificeringsförordningen, CLP², börjar tillämpas samt att ansvaret för tillsynen över dessa regelverk kommer att fördelas mellan tillsynsmyndigheterna.

Det är ofta svårt för kommuninspektörerna att hinna sätta sig in i speciallagstiftningar på kemikalieområdet eftersom de har ett brett arbetsfält med tillsynsuppgifter inom skiftande regelområden. Därför är det viktigt att underlätta för inspektörerna så att de kan utföra operativ tillsyn genom att till exempel erbjuda väl avgränsade samverkansprojekt med konkret vägledning i form av bland annat utbildning, checklistor och tillsynshandledningar.

I arbetet med den första planen fick samtliga kommuner och länsstyrelser möjlighet att komma med önskemål om och synpunkter på vilket behov av tillsynsvägledning de har. Vid framtagandet av tillsynsvägledningsplanen för åren 2010-2012 stämde kommunernas och länsstyrelsernas önskemål väl överens med de behov av tillsynsvägledning som Kemikalieinspektionen ser finns de närmsta åren och på det sätt tillsynsvägledningen sker idag. När det gäller regelområden lyfter myndigheterna framförallt fram behovet av att få tillsynsvägledning om Reach, CLP och vilken konkret tillsyn de ska utöva. Önskemål är att tillsynsvägledningen består av en blandning av nationella tillsynsprojekt, seminarier, skriftligt material, vägledning via webben med mera. I utformningen av planen tar Kemikalieinspektionen hänsyn till dessa önskemål.

Osäkerheter

En rad osäkerheter har funnits under arbetet med planen. Det gäller till exempel vilket framtida tillsynsansvar som kommuner och länsstyrelser kommer att ha på kemikalieområdet och vilket vägledningsansvar för tillsyn som Kemikalieinspektionen respektive länsstyrelserna får. Därför är det svårt att planera den framtida tillsynsvägledningen och planen är därför inte så tydlig som Kemikalieinspektionen önskar. Tidigast efter årsskiftet 2011 förväntas Regeringen besluta i den nya miljötillsynsförordningen om hur ansvaret för kemikalietillsynen ska fördelas. Grunden till förslagen är den så kallade Reach-utredningen som presenterade sitt slutbetänkande i rapporten ”Kemikalietillsyn – organisation och finansiering”, SOU 2008:73.

Uppdateringar

Planen kommer varje år att ses över och revideras. Tillsynsvägledningens utformning kommer inom den närmaste framtiden att till viss del styras av hur den nya tillsynsorganisationen på kemikalieområdet kommer se ut. För varje år kommer planen att bli mer detaljerad. Kemikalieinspektionen avser att fortlöpande ge kommunerna och länsstyrelserna möjlighet att komma med önskemål och synpunkter på tillsynsvägledningen. Det kommer som tidigare att ske i samband med kurser, seminarier och konferenser i dialog och via enkäter samt i samband med nationella tillsynsprojekt. I år har det skett i samband med en workshop där länsstyrelserna deltog.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)

² Europaparlamentets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP)

Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning

Kemikalieinspektionen tillsynsvägleder främst i frågor som rör utsläppande på marknaden av kemiska produkter. Det handlar till exempel om hur man bedömer märkningen på förpackningen till en kemisk produkt, om reglerna om barnskyddande förslutning eller kännbar varningsmärkning följs, om säkerhetsdatablad uppfyller reglerna eller om en produkt bör betraktas som ett bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen har även tillsyn över de regler som gäller varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt. Tillsynsvägledningen har hittills berört varutillsyn endast i mycket liten omfattning eftersom kommunernas ansvar varit otydlig i den nuvarande tillsynsförordningen. I den nya miljötillsynsförordningen kommer det ansvaret bli tydligare. Kemikalieinspektionen har under 2011 ett uppdrag från regeringen att utreda hur myndigheten ska samverka med kommunerna i varutillsynen. Behovet av vägledning samt i vilken form den ska ges bör bli tydligare i samband med arbetet med uppdraget.

De allra flesta regler som tillsynsvägledningen omfattar är EG-förordningar som är direkt verkande i Sverige eller regler som härstammar från EG-direktiv och har införlivats i svensk lagstiftning. Få regler på Kemikalieinspektionens område är av svenskt ursprung. Kemikalieinspektionens resurser för tillsynsvägledning har de senaste åren omfattat cirka två personer per år. Det är främst de handläggare på Kemikalieinspektionen som arbetar med operativ tillsyn som ansvarar för tillsynsvägledningen.

Samordning, stöd och råd

Tyngdpunkten i Kemikalieinspektionens vägledning ligger på samordning, bland annat i form av nationella tillsynsprojekt, där samverkan med kommunerna sker samt på stöd och råd. Kemikalieinspektionen ger skriftligen stöd och råd via bland annat Kemikalieinspektionens webbplats www.kemi.se och olika trycksaker samt muntligen, till exempel vid utbildningar, seminarier och när Kemikalieinspektionen erbjuder kommuninspektörer och handläggare på länsstyrelserna att följa med på tillsynsbesök. Kemikalieinspektionen ger sedan många år även en fortbildning för yrkesverksamma miljö- och hälsoskyddsinspektörer, i samarbete med Umeå Universitet. Kursen omfattar 7,5 högskolepoäng. Innehållet utvecklas från år till år i takt med att regelverken förändras.

De nationella tillsynsprojekt som hittills bedrivits har haft återverkningar ända upp i toppen på leverantörskedjan. I projekten har kommunerna haft tillsyn av kemiska produkter hos återförsäljare, där de har sett till att felaktiga produkter inte säljs i butikerna och återrapporterat till Kemikalieinspektionen. Därefter har Kemikalieinspektionen inspekterat leverantörerna av produkterna och kontrollerat att tillverkare och företag som för in produkter till Sverige inte släpper ut dem på marknaden i strid med regelverket. Tillsynsvägledningen har bland annat bestått av utbildning på upptaktsdagar, tillsynshandledning och checklistor samt frågor och svar på särskild projekthemsida. Kommunernas inspektörer har även haft täta kontakter med inspektörer på Kemikalieinspektionen via telefon och e-post.

Kemikalieinspektionen ser framöver ett ökat behov av att samverka med andra myndigheter med angränsande ansvarsområden i tillsynsvägledningen. Detta gäller bland andra Naturvårdsverket, MSB³ och Arbetsmiljöverket. Ett samarbete har redan startats med Naturvårdsverket och handlar om att reda ut sambanden mellan Reach, miljöbalken och vattendirektivet.

Kemikalieinspektionen måste enligt vissa EG-rättsakter rapportera in Sveriges tillsynsaktiviteter till kommissionen eller den europeiska kemikaliemyndigheten ECHA⁴ och behöver

---

³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

⁴ European Chemicals Agency

då få uppgifter från kommuner och länsstyrelser om den tillsyn de bedrivit. Under flera år har rapportering till kommissionen skett på området tillsyn av växtskyddsmedel. Framöver finns rapporteringskrav även när det gäller biocider, marknads kontroll, Reach-förordningen och klassificeringsförordningen, CLP. Detta kommer att ske via enkäter. Kemikalieinspektionen arbetar med att utveckla rapporteringen så att kommuner och länsstyrelser kan rapportera in sina uppgifter i webbformulär på Kemikalieinspektionens webbplats www.kemi.se. Uppföljning och utvärdering i övrigt av kommunernas tillsyn (förutom i de nationella tillsynsprojekten) har hittills inte varit prioriterat i förhållande till satsningarna på samordning, stöd och råd. Kemikalieinspektionen vill i första hand lägga resurserna på det senare.

De utvärderingar som deltagare får göra i samband med kurser, seminarier och nationella tillsynsprojekt sammanställs och erfarenheterna och omdömena används för att utveckla tillsynsvägledningen ytterligare. I planen finns dessa med under rubriken "Uppföljning & utvärdering". Dessa begrepp används alltså i en vidare betydelse i denna plan jämfört med i tillsynsförordningen⁵ där de avser uppföljning och utvärdering av *operativ* tillsyn.

Kommunerna största målgruppen

Kemikalieinspektionen har egen operativ tillsyn som myndigheten delar med kommunerna. Kommunerna är också den största målgruppen för Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning och ambitionen är att i första hand vända sig direkt till dem med tillsynsvägledningen. Målet är att vägledningen ska vara så konkret som möjligt. Kemikalieinspektionen försöker i största möjliga mån att ta med sig erfarenheter från den egna operativa tillsynen in i utformningen av vägledningen. En stor del av tillsynsvägledningen riktar sig också till länsstyrelserna.

Prioriteringar för åren 2011 – 2013

Bland formerna för tillsynsvägledning väljer Kemikalieinspektionen att prioritera nationella tillsynsprojekt, skriftlig information via webben samt muntlig information vid seminarier och utbildningsdagar. Kemikalieinspektionen anser att det är det mest effektiva sättet att tillsynsvägleda på och det stämmer också överrens med de önskemål som kommuner och länsstyrelser har uttryckt.

De regelområden som Kemikalieinspektionen prioriterar i tillsynsvägledningen under kommande år är de två stora, nya, EG-förordningarna Reach och klassificeringsförordningen, CLP (klassificering, märkning och förpackning av kemikalier). Även målgrupperna för Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning lyfter fram behov av tillsynsvägledning inom dessa områden och då särskilt vilka konkreta tillsynsuppgifter kommunerna respektive länsstyrelserna kommer att få, då nya miljötillsynsförordningen beslutats.

---

5 Förordning (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken

Plan för tillsynsvägledning 2011-2013

Skriftligt stöd & råd		
Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2011/2012/2013)
Information på Kemi:s webbplats www.kemi.se - ingången för inspektörer	<ul style="list-style-type: none"> • Omarbeta när ny tillsynsorganisation beslutats. • Bekämpningsmedelstillsyn. • Utveckla informationen om varor. • Publicera vägledningsmaterial från nationella tillsynsprojektens projekthemsidor. • Löpande uppdatering, bland annat gällande Reach⁶ och CLP⁷. • Tillsynshandledning & faktablad publiceras också här. 	<p>2011</p> <p>2011</p> <p>2011</p> <p>2011</p> <p>2011-2013</p>
Utveckling av extranätet	<ul style="list-style-type: none"> • Extranätet är en separat ingång länkad från Kemikalieinspektionens webbplats där kommuner och länsstyrelser hittar blandad information som är användbar i vägledningen av kommuner och länsstyrelser. FAQ, checklistor, lathundar mm. 	2011-2013
Tillsynshandledning inkl.	<ul style="list-style-type: none"> • Växtskyddsmedelstillsyn (ny). 	2011

6 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)

7 Europaparlamentets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP)

checklistor, mallar	<ul style="list-style-type: none"> • Kemikalietillsyn i detaljhandeln (kontroll av märkning med mera) (ny). • Kommunernas och länsstyrelsernas tillsyn över Reach och CLP (ny). • Checklistor för kommunernas och länsstyrelsernas tillsyn över VOC (ny). • Löpande uppdatering av befintliga tillsynshandledning (Tillstånd särskilt farliga produkter med mera). • Material som tas fram i samband med nationella tillsynsprojekt. 	<p>2011</p> <p>2012</p> <p>2012</p> <p>2011-2013</p>
Faktablad – information om regelområden	<ul style="list-style-type: none"> • Biologiska bekämpningsmedel (ny) • Tillstånd för överlåtelse av särskilt farliga kemikalier (ny) • Löpande uppdatering av befintliga faktablad 	<p>2011</p> <p>2011/2012</p> <p>2011-2013</p>
Övrigt	<ul style="list-style-type: none"> • Uppdatera/göra om broschyren "Kemiska produkter i butiker" gällande CLP bland annatbland annat. • Kortfattad Lathund – var man hittar regler för olika tillsynsområden, t.ex. märkning, säkerhetsdatablad, överlåtelsetillstånd (ny) 	<p>2011/2012</p> <p>2011/2012</p>
Nyhetsbrev via e-post	<ul style="list-style-type: none"> • Möjlighet att prenumerera på nyheter och information från Kemikalieinspektionen. Den som vill prenumerera på nyhetsbrevet går själv in på Kemi:s webbplats www.kemi.se/prenumerera och skriver in sin e-postadress. 	Löpande

<p>Stötta i regionala projekt, till exempel miljösamverkan</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stödet kan till exempel bestå i att Kemi utser en kontaktperson som kan svara på frågor, medverkar med idéer inför projektet, medverkar vid utbildningar eller lämnar synpunkter på skrivet material. Vid varje förfrågan görs en bedömning av vilka resurser som finns att tillgå. 	<p>Vid förfrågan</p>
<p>Svara på e-postfrågor</p>	<ul style="list-style-type: none"> På inspektörsingången finns en särskild e-postadress till en "inspektörsbrevlåda" (inspektor@kemi.se). 	<p>Löpande 2011-2013</p>

Muntligt stöd & råd		
Form/aktivitet	Område/innehåll	År (2011, 2012, 2013)
Universitetskurs 7,5 högskolepoäng	<ul style="list-style-type: none"> Tillsyn kemiska produkter. Fortbildning för yrkesverksamma miljö- och hälsoskyddsinspektörer i samarbete med Umeå Universitet. Omarbetas utifrån beslut om ny tillsynsorganisation, Reach och CLP. 	2011 (höst) 2013 (vår)
Seminarier/ föreläsningar	<ul style="list-style-type: none"> Seminarie serie om <ol style="list-style-type: none"> den nya tillsynsorganisation/ ansvar när det är beslutat av riksdagen. praktisk tillämpning av Reach och CLP sambanden mellan Reach, miljöbalken och vattendirektivet I samband med nationella tillsynsprojekt som KemI ordnar Vid förfrågan från till exempel miljösamverkansprojekt, universitet och högskola, kommuner, med flera. 	2011 (vår) 2011 (vår) 2012 (höst)
Länsstyrelsekonferens	<ul style="list-style-type: none"> Handläggarträff, 1 – 2 dagar. 	2011/ 2012/ 2013
Medföljare på Kemikalieinspektionens tillsynsbesök	<ul style="list-style-type: none"> Handläggare på kommuner, länsstyrelser och centrala myndigheter erbjuds att följa med på KemI:s inspektioner 	Löpande i samband med vissa av KemI:s projekt
Telefonfrågor	<ul style="list-style-type: none"> Till exempel vägledning i frågor som rör tolkning av olika regler om kemikalier 	Löpande

Samordning

Form/ aktivitet	Område/innehåll	År (2011, 2012, 2013)
Nationella tillsynsprojekt	<ul style="list-style-type: none"> • Med kommuner/ länsstyrelser. <p>2011 års projekt heter Kemikalier i lantbruket.</p> <p>Ambitionen är att ge besked om inriktning hösten 2011 för 2012 års projekt. Kan påverkas av riksdagens beslut om fördelning av tillsynsansvar.</p>	2011 (vår) 2012 (höst)
Tillsynsvägledning om ny tillsynsorganisation - kemikalietillsyn	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2011 planeras samverkan med MSB⁸, NV⁹ och AV¹⁰ om den nya tillsynsorganisationen som ett led i vägledningen till kommunerna mfl. 	2011
Samverkan med Naturvårdsverket	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan i frågor som rör områdena miljöbalken, Reach och vattenförvaltning gemensamt. <p>Identifiera vilka områden som NV och KemI kan samverka om i tillsynsvägledningen.</p> <p>Vägledningsmaterial som kommuner/länsstyrelser kan använda i sin tillsyn.</p>	2011/ 2012/2013

⁸ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

⁹ Naturvårdsverket

¹⁰ Arbetsmiljöverket

Uppföljning & utvärdering

Form/ aktivitet	Område/innehåll	År (2011, 2012, 2013)
<p>Rapport från kommuner och länsstyrelser</p>	<p>Enkäter till tillsynsmyndigheterna (webb). EG-förordningar kräver att KemI samlar ihop data och rapporterar landets tillsyn på dessa områden till kommissionen eller till den europeiska kemikaliemyndigheten ECHA. Ta fram checklistor för hur enkäterna ska fyllas i.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillsyn av växtskyddsmedel • Marknadskontroll • Tillsyn över Reach • Tillsyn över CLP • Tillsyn över VOC-produkter • Tillsyn av biocider 	<p>2011/2012/2013</p> <p>Rapportering varje år</p>
<p>Utvärderingar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deltagare i nationella tillsynsprojekt och på kurser/ seminarier ges möjlighet att lämna utvärderingar • Undersökning av hur Kemikalieinspektionens tillsynsvägledning uppfattas 	<p>Löpande</p> <p>2011 (vår)</p>

www.kemikalieinspektionen.se

**Kemikalieinspektionen, Box 2, 172 13 Sundbyberg. Besöksadress: Esplanaden 3A
Tel: 08-519 41 100, Fax: 08-735 76 98, E-post: kemi@kemi.se**